פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים קיד.

בשלמא רובע ונרבע משכחת לה. דאיכא־דרך למעוטינהו מלהקריב דאקדשינהו והדר נרבעו ולכין דחזו לכור ואידחו לאויס קרינא בהו שנרבעו כבר ולא מימעטי מאל פתח דאיכא למימר הכי אמר קרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו בשנרבעה לבא ואחר כך שחטו בחוץ מימעטו מאל פתח שהרי זה הביאו כשנרבעה לבא ומשיגא לאחר וידוי לא נרבעה לבא: **אלא מוקצה ונעבד.** על כרחך מקמי דאקדשינהו הוו להו מוקצה ונעבד דאי לבתר דאקדשינהו מו לא מיתסרי בהקצאה ועבודה דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו: **כב'.** וכמה בעמיתו דברים שם בהם לשם ולעמיתו: **לרבות קדשים קלי.** שהכופר בהן ונשבע והודה חייב עליהם אשם גזילות שהן ממון בעלים דקרינא ביה וכתם בעמיתו: **דבר ערוה.** וחייל אף על המוקדשים כבר הלכך ממעטי בחון מלהקריב קרבן דלאו בני הקרבה נינהו דכתיב (ויקרא כב) כי משחתם בהם וכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים: נראה לי דה"ג **אתנן ומחיר וכלאים ויוצא דופן בולדות קדשים.** כלומר הנך דאלגרכנו למעוטינהו מלהקריב קרבן ולא נפקי מאל פתח על: כרחך בשנרבעה כבר מיירי לא משכחת אלא בולדות קדשים ואינהו להו פסול בעמי אתן דנרבעה לבא אל פתח אהל מועד הא קודם שנעשו אתנן ומחיר אם כא להקריב את אתן היו הן בחין אל פתח דאי בדאקדשינהו לא משכחת לה דאין אתנן ומחיר אל על המוקדשין לפי שאינן שלו ומקרא נפקא לן בתמורה (דף ג:) ואי בדהוו אתנן והדר אקדשינהו מאל פתח נפקי אלא בולדות כלאים ויוצא דופן דאי: אקדשינהו משנולדו מאל פתח נפקי אלא בולדות קדשים דמעיקרא עם אתן נראו לבא: **וקסבר ולדות קדשים בהויתן הן קדושין.** גלידתן מהקדשות הלכך אל אתנן ומחיר עליהן אם נתן לה עובר של מוקדשין בתמנן דלא קדיש עד שנולד: **בהויתן (הן).** לשון הוייה נקט בהו משום דמשכר יהיו לך נפקי לן ולדות קדשים ליקבע רק: קדשין אלו התמורות אשר יהיו לך אלו הולדות במסכת תמורה (דף יח:): **ולריכי.** הנך תלת פלוגתא דר' שמעון ורבנן בתמני': **משום דמאיסי.** בעודן במומן פעמי רבנן בחון דלא מתקבלין: **מודו ליה.** דהואיל וחזו לאחר זמן קאי בלא תעשה: **ובני יוסף לא גרסינן: דאיתוו ואידחו אימא.** אע"ג דכי עבר מומן ילדו השתא מיהא דמיין נינהו ונפטר בחון: **לא תעשון כן.** בספרי: דרש ליה בתחילת כיתת הארץ היום אנו מטלטלין את המשכן ואנו אסורין בבמה ואין אנו מקריבין אלא במשכן ליפוק כל הקרבנות כשרים להקריב משנגנזו לארץ י"ד שנים של כיבוש וחילוק אנו מותרין בבמה ושם לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה: **מוכות לא מקריבו.** מומרין בה אים כל דאיר בעיניו נדרים ונדבות שאינן חובה עליו אלא שיצרו בעיניו להתנדב כי לא בחתם עד עתה וגו' עד שתבאו אל המנוחה לשילה שאע"פ שנכנסתם לארץ בעברכם את הירדן עדיין לא בחתם אל המנוחה: **כי עייליתו לארץ.** י"ד שנים שתכבשו וחתלקו: **ישרוש תקריבו.** נדרים ונדבות הקרב: כגמת ליבור: **מוכות לא מקריבו.** אים אים: שבכם לא יקריב שום חובה ואפילו בגמת ליבור עד שתבאו אל המנוחה ותקריבום. אלמא חובות דגלגל מחוסרי זמן הם עד כי יבא שילה ויקריבום שם ובקאמר רחמנא לא תעשון אותם בגלגל ומשמע בין בגמת ליבור בין בגמת יחיד אלמא מחוסר זמן בבמה בלא תעשה: **אי הכי.** הנך דגלגל מחוסרי זמן קרית להו: מילקי

אתנן ומחיר יוצא דופן **וכלאים** בולדות קדשים. אתנן ומחיר לא מיתוקים בקדשים קלים אפילו לרבי יוסי הגלילי דאף על גב דממונו הוי אינו חל עליו כדדרשינן פ' כל המקורין (תמורה ל:) לכל נדר פרט לנדור: **וקסבר** ולדות קדשים בהויתן הן קדושים דו. ואע"ג למה לי קרא למעוטי הלא חולין גמורים נינהו ודיעם כשאר חולין ליאסרו בחון דאפילו פדיון לא בעו דאין קדושה חלה עליהן כלל כדמוכח בתמורה בפרק כיצד מערימין (דף כד:): דתנן אם זכר עולה ואם נקבה זבחי שלמים ופריך בגמ' ל"ל למימר אם נקבה זבחי שלמים נקבה מי קדשה בבכורה ומאי סיפא אתאן לבהמה דהקדש וקתני סיפא ילדה עוממטום או אנדרוגינוס דשב"ג אומר אין קדושה חלה עליהן ומפרש בגמ' (שם כה.) משום דסבר בהויתן הן קדושים [ואין קדושה חלה בדבר שאין ליקרב ל"כ הכא נמי לא חיילא אאתנן ומחיר וכלאים ויוצא דופן וי"ל דהא דאמר דשב"ג אין קדושה חלה עליהן היינו קדושת הגוף (לפדות) וליאסר בגיזה ועבודה אבל קדושת דמים איכא ליפדות אלא בחוש ולכך בעי אאי קרא אלא ממעטי מפתח אהל מועד בקדשי [בדק הבית ד] ולאתן דאמר בחוש אחר הן קדושים אפילו קדושת הגוף נחתא עליהו דתפסתיהו קדושה לאוסיה וא"ת לאתן דאמר בהויתן נמי איכא מיגו דנחתא להן קדושת דמים נחתא להן קדושת הגוף כדאמר בתמורה בפרק אלו קדשים (דף יט: ושם) גבי מפרים נקבה לאשם ודוחק לומר דשב"ג [סבר לה כרבי שמעון דלית ליה מיגו דאמר ממכר אלא בחוש ועוד דאי כרבי שמעון אפילו סבר במעי אתן קדושים לא חיילא עליה קדושת הגוף כדמפרש התם רבי שמעון לטעמיה דאמר כל מידי דלא חזי לגאופיה לא נחתא ליה קדושת הגוף וגם אין לפרש דשאני מפרים נקבה דחזי לשאר קרבנות ושייך מגו טפי דהא אפילו בטרפה אשאתן דאמרינן מגו בשוף יש בקרבנות (שם דף ח.) ונראה לפרש דהכא מיירי כגון דלאחר שנעשו אתנן ומחיר הקדישן או בעודן במעי אמן או אחר שנולדו דכיון שהקדישן בפירוש חיילא עלייהו קדושה וא"ת ולוקמה נמי הכא כמ"ד במעי אמן הן קדושים וכגון שהקדיש בהמה מעוברת ושיר העובר כו' יוחנן דאמר בפ' כיצד מערימין (תמורה כה.) אם שייר משייר ועשה העובר אתנן ומחיר ואחר כך הקדישן ואע"ג דרבי יוחנן איתותב התם הא לבשוף [ד] מסיק כתנאי ועוד מני לאוקומה בבהמה של חולין מעוברת ועשה העובר אתנן ומחיר ואחר כך הקדישה [ה] וי"ל דעתא ליה לאוקומה בפשיטות כמאן דאמר בהויתן הן קדושים והקדישן [ו] ואח"כ נתעברה ואם תאמר בהאיכא דכיצד מערימין (ג"ז שם) דדייק מרשב"ג דסבר בהויתן הן קדושין מרשא נמי הוה מצי למידק הכי דאם נקבה זבחי שלמים דאוקימנא בבהמה דהקדש ואי במעי אמן הן קדושים לא היה יכול להפקיע קדושת הולד ויש לומר דנטר עד פיפא ומפרש לה הש"ה לרשא ואם תאמר בשוף בהמה המקשה (חולין עז.) דתנן המבכרת שהפילה שילין שליכה לכלים ובמוקדשין תקבר ומפרש בגמ' (שם:) משום דרוצה בר מיקדש היא על כרחך מדקאמר תקבר קסבר במעי אמן הן קדושין דאי בהויתן אמאי תקבר הא לא חיילא קדושה אלא בחזי להקרבה דפרש' ואם כן הולה בר מיקדש היא ואמאי נקט רוצה דאפי' אכלאים ודמה תפסה קדושת אימיה אי במעי אמן הן קדושים כדאשכחן בתמורה בשוף יש בקרבנות (דף ח.) דאמרינן גבי כלאים עוממטום ואנדרוגינוס דאי אתה מוצא אלא בולדות קדשים ולכל הפחות אתיא כמאן דאמר במעי אמן הן קדושים ° ויש לומר דנקט רוצה ולא הולה משום דאיכא דמות יונה או קלוט לר' שמעון דכיון דלא מיסתבר בתפסיתהו קדושת אמן אף על גב דבמעי אמן הן קדושין:

משום דפסולא דנופייהו. בכל דוכתי משמע דפסול הגוף חמיר מפסולא דאתי מעלמא דאמרינן בפרק קמא (לעיל דף ד.) מה לשנוי קודם שכן פסולו בגופו ובפסמים בשוף אלו דברים (דף עב:) נמי אמרינן כל שפסולו בגופו ישרף מיד דהא [ז] דמשמע הכא איפכא לאו משום דפסול הגוף קיל אלא הכי קאמר דמוס עובר ותוריו אלא הגיע זמנן דפסול תורי בגופו [א] ואם היה מוס עובר מיד והתוריו גדילין לאלתר היו לאויין אכל אותו ואת בנו אין הפסול תורי בגופו שיועיל לו שוס תיקון לכולי יומא לא חזי:

מסורת הש"ס

[א] [ע' תו' חולין מח. ד"ה כיון] פסחים צ. יבמות פט: ע"ד נג: חולין מ: ע"ש כלאים פ"ז מ"ד. [ב] [פסחים ל. ב"ק יב: עו. סנהדרין קיב:]. [ג] קידושין נב: ב"ק יב: ב"מ קכ:. כמירות נב: תמורה מ. ת"כ ויקרא חובה פרשי' יב פרק כ"ב ה"ג. ירושי' ב"ק פ"א ה"ב. [ד] [לעיל נח. מנחות פב. חולין ל. תמורה יח. כה. כריתות כג. נדה מא.]. [ה] ליתא בת"ג. [ו] דברים סה. [ז] [ע' כתו' תמורה כד: ד"ה קסבר דמתרלי נפ"ל]. [ח] [ע' תו' כיצד מר. ד"ה מ"ש סנהדרין פ: ד"ה עיבר].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וקסבר יבו' ר"ל דנקט רוצא. עיין לעיל דף עד ע"ב תוס' ד"ה ומיהא:

שינוי נוסחאות

[א] נ"ל נרבעו [ב] נ"ל הן [ג] נ"ל מוקצה ונעבד עבודת כוכבים נמתק [ד] ונכתה"ר ליתא נמי מיתים בקדשים קלים. יעי' דק"ס: [ה] נכ"ל נוסף ושרפה: [ו] להו [ז] נכתה"ר ר"ש לרבנן. וכ"ה נפיה"ס. נר"מ יבמ"ר פ"ם. ועי' לוח כ: [ח] מדעד במעי אמן קודם כו' כל"ל [ט] נ"ל אי [י] נ"ל דכתיב רק [יא] פה היום לחקריב [יב] נ"ל החקריבו [יג] איש איש הישיבים שבבם כל"ל [יד] קדושים משום אתנן ומחיר נקט ליה דאי במעי אמן הן קדושים לא חייל עלייהו ומחיר בחרון. אבל משום יוצא דופן וכלאים לא אצטריך דבכל ענין ניחא. וא"ת הא קסבר בהויתן הן קדושים למה לי כו' [יב] קדושים דאי בבמעי אמן הן קדושים הא הפסיתה קדושה דאימה. אלמא דלמאן דאמר בהויתן הן קדושין אין קדושה חלה כו' [יב] [בס] נ"ל בקדש [יב] [ח] נ"ל דרשב"ג [יב] [ח] הקדישם [באמ"מ] [ט] נ"ל והא [יב] [ומ"ק]. ומקשיית התוס' משמע דגרסי בגמ' אימא מודה ליה ר"ש לרבנן. כמ"ש נאות י. כ"כ המפרשים [וכ"כ הרפ"ל הגר"ב] ועי' קר"ל: [יא] בגופן ואם היה המום עובר נ"ל ב"ש:

עין משפט
נר מצוה

יז א מי' פ"ד מהלכות איסורי מזבח הלי ה:

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בְּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגֵזֶל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ:
ויקרא ה, כא

2. לֹא תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו: דברים יב, ח

מוסף רש"י

ומעלה מעל בה'. וכתם בעמיתו, בני שבטיה הפקדון כתיב (ב"מ יב:). ונשבע על שקר וחזר והודה והכיל את אשמו (רשב"ם ב"ב קמב:): **לרבות קדשים** קלים שהן ממונו. הא דכתיב בה' לרבות קדשים קלים, שאם הפקיד בהמת שלמים אצל חברו וכפר ונשבע והודה משלם קרן וחומש ואשם (ב"ק שם בבכורות נב: תמורה ח.). **אע"ג** דאין נשבעין על הקדשות והנשבע עליהן והודה אינו מביא אשם של שבועת הפקדון דומיה בעמיתו כתיב, הני אינהו בעמיתו נמי לאו מבה', וכתם בעמיתו נמי קרינא בה, לפי שהן ממונו (קידושין נב: וכעי"ז ב"ק יב:). **דקרינא** ביה בה' ובעמיתו, דכתיב ומעלה מעל בה' וכתם בעמיתו ישלם, ושלמים יש בהם לה' ובעמיתו (בכורות שם). שהן ממונו של מבריו וקרינן ביה בה' וכתם, בעמיתו וכתם (ב"ק שם). כשאר גזל ממון, שהרי ממונו הן, שהכפר והעור שלו ואין לבעה בהן אלא אומדנא ולכהן מזה ושוק, ובה' ובעמיתו קדשים, דיהיו שלמים, שהאומדנא לה' והכפר לכהנים, והן מעילה דהכפ' אינו אלא לשון שיעור וכן הוא אומר (דברי"ב כז) ויומעל בה' אלהיו, וכן בפשוטה הוא אומר (נחמיה ב) אים אים כי תעשה אשתו ומעלה בי מעל, כתי"כ, דהא מעילה ממש ליתא בשלמים, בדברים דממעיטן להו בתורה מדכתיב קדשי ה' בההיא הן קדושים. כשאלה הן קדושים ולא בתמי אמן (מחוות פנ. מכת"י תמורה יא.). **ולהכי** נקט לשון בהויתן, משום דהא דולדות קדשים קדושים נפקא לן בפ"ק דבכורות מיהיו לן, דכתיב רק קדשיך אלו התמורות, אשר יהיו לך אלו הולדות (מחוות שם וכעי"ז כריתות כג.):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com